

VITA SANCTI EPHRÆM (1) SYRI,

DIACONI EDESSÆ (2),

AUCTORE GRÆCO INCERTO (3), INTERPRETE GERARDO VOSSIO (4).

CAPUT PRIMUM.— Sanctus hic Pater noster Ephræm, ex Oriente oriundus, Syrus genere, piis parentibus natus in Edessa (5). Vixit temporibus Constantini Magni regis, et aliorum qui post ipsum regnarunt. Abstinens a puero ab omni re mala. Cujus parentes eo adhuc puero, per somnium videlicet visionem conspexerunt, quod ex ore ipsius Ephræm vitis adscenderet (6) valde frugifera, quæ excrescebat, et replebat omnem sub cælo regionem : veniebantque cuncta volatilia cæli, et comedebant de fructu vitis, et præter quæ comedebant, adhuc superabat fructus. Hic ab ætate juvenili eremum incoluit, compunctionis sibi abyssum vindicans, per quam et divinam Spiritus sancti gratiam suscepit.

CAP. II. — De quo, quidam divino afflatus spiritu, per somnium vidit virum terribilem, tenentem chartæ **B** volumen, et interrogabat : Quis, putas, accipere et custodire illud poterit? factaque est vox ad eum : Nullus alius, nisi Ephræm servus meus. Quo quidem astante, et os aperiente, illudque devorante, illico fons sermonum a Deo proficiscentium scaturiit, compunctione et pœnitentia plenus, timorem commemorans iudicii, et secundi cum majestate adventus universorum Regis et Domini Jesu Christi, veri Dei nostri, ut reddat unicuique secundum opera sua (*Matth. xvi; Rom. ii*). Præterea etiam divinorum dogmatum rectitudinem ac veritatem libris mandavit.

CAP. III. — Alius autem quidam sanctorum senum, rursus in visione vidit angelorum agmina (7) ex cælis divino jussu descendente, et in manibus caput, id est volumen intus et extra conscriptum tenentia. Et dicebant inter se : Cui debet liber iste committi? Et alius quidem hunc, et alii alios nominabant. Alii autem responderunt dicentes : Vere sancti et justus sunt isti : verumtamen nemini hoc volumen credi poterit, nisi Ephræm miti et humili corde. Viditque senex quod sancto Ephræm tradidissent **168** caput. Et surgens mane, audivit ex ore ipsius aptissimos pro aliorum instructione sermones, omnis compunctionis et timoris divini, velut ex fonte aliquo scaturiente, profuentes. Et agnovit senex, a Spiritu sancto illa suggeri, quæ ex illius ore manabant.

CAP. IV. — Captus est autem desiderio sanctus hic Pater noster Ephræm visendæ Edessenorum urbis (8), oravitque Deum dicens : Domine Jesu Christe, dignare me videre civitatem illam, et cum ingrediar, obviam mihi habere merear hominem ejusmodi, qui mecum a Scriptura sermonem exordietur. Et ingre-

diendi jam ei in locum, et pertranseunti portam civitatis, occurrit mulier (9), quæ in civitate erat meretrix : quam aspiciens servus Dei Ephræm, indoluit, sic secum loquens : Domine Jesu Christe, despexisti preces servi tui Ephræm; quo pacto enim hæc de Scriptura mecum disserat? Substitit autem meretrix, intuens illum. Ad quam sanctus : Dic mihi, puella, quid subsistis, et ita intentis in me intueris oculis? Cui respondens meretrix, ait ad eum : Intueor te, quia ego mulier ex te viro sumpta sum. Tu autem ne me intuearis, sed terram ex qua tu vir sumptus es. Quæ cum audiret servus Dei Ephræm, suspexit, et glorificavit Deum, qui talem ei sapientiam dederat, ut ejusmodi ab ipsa responsum acciperet. Et cognovit suam a Deo nequaquam fuisse spre- tam orationem. Veniensque in urbem, diversatus est ibi.

CAP. V. — Casu autem juxta ejus hospitium alia meretrix (10) habitabat : quæ, cum ille per complures dies in urbe commoraretur, dixit ad eum : Benedic, domine abbas. Et fixis oculis fenestram intuens, vidit illam prospicientem, atque ad eam ; Deus benedicat tibi. Ad quem illa : Quid tuo deest septo atque domicilio? Cui sanctus : Tres lapides et argilla modica, ut fenestra obstruatur, per quam prospicis. Cui ipsa respondit, dicens : Cum primum te alloquor, rejicis me, ego dormire tecum cupio, et tu vel a collocatione me excludis? Respondens autem illi servus Dei Ephræm, ait : Si mecum dormire velis, veni quo dixerò tibi, ut ibi simul dormiamus. Ad quem meretrix : Dic mihi, inquit, locum, et veniam. Et sanctus ad illam : Si condormire mihi cupias, non poteris alio in loco, nisi in urbe media. Respondens autem illa, dixit ad illum : Et non erubescimus conspectum hominum? Et respondens magnus Ephræm, dixit ei : Si homines erubescimus, multo magis Deum erubescere simul et timere oportebit, qui novit etiam occulta hominum, quoniam ipse est, qui venit iudicaturus mundum, et redditurus unicuique secundum opera sua (*Rom. ii*). Hæc audiens meretrix, compuncta est ex verbis illius ; et accedens procidit ante pedes ejus, plorans, dicensque : Serve Dei, deduc me in viam salutis, ut a multis meis malis operibusque improbis liberer. Sanctus autem senex multis eam admonens ex sacra Scriptura, confirmansque illius pœnitentiam, misit ipsam in monasterium, et salvavit ejus animam ex cœno flagitiorum.

CAP. VI. — Et discedens a civitate illa, venit Cæsaream Cappadociæ, ubi ingressus templum, reperit

sanctum Basilium archiepiscopum concionantem ad A populum, et cœpit magna voce beatissimus Ephræm prædicare eum. Dicebant autem quidam de turba : Quis est iste peregrinus, qui sic laudat episcopum; quippe adulatur ipsi potius, ut aliquid ei largiatur. Peracta autem jam concione, ait Basilius : Accersite ad me hominem, qui insistebat laudando me. Et accersito eo, dicit ipsi : Quid ita instanter vociferabaris laudando me, domine Ephræm? Respondens autem sanctus senex, dixit : Ideo perseverabam clamando, et laudando te, quia aspiciebam immaculatam columbam (1) stantem in humero tuo dextero, et in aures tibi suggerentem quæ populo concionabaris. Magnus autem Basilius Spiritu sancto plenus, ipsum agnovit, et dixit ad eum : Tu ne Ephræm es Syrus? Vere quemadmodum intellexi, sic et in te B bene beateque peractam, et cum se exemplum divinæ virtutis exhibuisset, plurimosque sanctæ doctrinæ sermones exposuisset, præscius sui obitus, composuit testamentum ad discipulos, et quoscunque monachos, de futuris eos commonefaciens, et sic modicum ægrotans, quievit in Domino, a monachis eremi sepulturæ traditus. Precibus igitur et intercessionibus sancti Ephræm, dignetur et nos peccatores Christus Deus noster facere imitatores divinæ vitæ ipsius, per quam consequi possimus misericordiam, et remissionem peccatorum nostrorum, in quæ collapsi sumus. Quoniam ipsi Christo et Deo nostro conveniit omnis honor et adoratio, cum Patre, et sancto ac vivifico Spiritu, in sæcula sæculorum. Amen.

CAP. VII.—Alibi rursus transeunte sancto Ephræm, fraudulentè accessit ad ipsum meretrix (12), quæ assentatorie eum ad turpem pertrahere nitentur commisionem; sin minus, saltem ut ad indignationem ipsum commoveret, quod nemo unquam illum vidisset iratum. Qui dixit ad illam : Sequere me. Cum autem jam appropinquaret ad locum a magna civitatis turba frequentatum, dixit ad eam : Isto in loco veni, faciamus uti cupis (*Pelag., libello x, n. 21*). At illa videns turbam, dicit ad eum : Quomodo poterit-

mus istud hic agere, in tanta hominum præsentia? nonne nos pudet? Et ait ad illam : Si homines erubescis, quanto magis erubescere oportet Deum, abscondita tenebrarum redargentem (*1 Cor. iv*). At illa confusa, re infecta abiit, nihil perficere cum illo valens, et ne ad iram quidem eum concitare.

CAP. VIII.—169 Atque ista sunt certamina Magni Ephræm. Vir enim erat clemens ac patiens, mansuetus, purus ac simplex, in cognitione divina velut omni luco carens, secundum quod scriptum est (*Job. 1*), demissus atque modestus, humilis et compunctiose plenus, supra fidem; ut estiam ipso iacente, vel ex solo aspectu (13) intuentes ipsum docere videretur. Totus precibus ad Deum fundendis intentus erat. Hic igitur sanctus pater noster, post vitam bene beateque peractam, et cum se exemplum divinæ virtutis exhibuisset, plurimosque sanctæ doctrinæ sermones exposuisset, præscius sui obitus, composuit testamentum ad discipulos, et quoscunque monachos, de futuris eos commonefaciens, et sic modicum ægrotans, quievit in Domino, a monachis eremi sepulturæ traditus. Precibus igitur et intercessionibus sancti Ephræm, dignetur et nos peccatores Christus Deus noster facere imitatores divinæ vitæ ipsius, per quam consequi possimus misericordiam, et remissionem peccatorum nostrorum, in quæ collapsi sumus. Quoniam ipsi Christo et Deo nostro conveniit omnis honor et adoratio, cum Patre, et sancto ac vivifico Spiritu, in sæcula sæculorum. Amen.

ROSWEYDI NOTATIO.

(1) *Ephræm.*] Martyrologium Romanum, 1 Februarii : « Sancti Ephræm Edessensæ Ecclesiæ diaconi, qui post multos labores pro fide Christi susceptos, sub Valente imperatore sanctitate et doctrina conspicuus quievit in Domino. » Menologium Græcum, 18 Januarii : « Natalis sancti Patris reverendissimi Ephræm Syri, ex patria Edessa, in cuius laudem existat sermo sancti Gregorii Nysseni. » Eiusdem eodem die breve in Menseis habet elogium.

(2) *Diaconi Edessæ.*] Ita Hieronymus Catalogo illustrium Ecclesiæ Scriptorum, c. 145 : « Ephræm Edessensæ Ecclesiæ diaconus, multa Syro sermone composuit; et ad sanctam venit claritudinem, ut post lectionem Scripturarum publice in quibusdam ecclesiis ejus scripta recitentur. Legi ejus de Spiritu sancto Græcum volumen, quod quidam de Syriaca lingua verterat, et acumen sublimis ingenii etiam in translatione cognovi. Decessit sub Valente Principe. » Palladius quoque, cap. 101 Lausiacæ historiæ diaconum Ecclesiæ Edessensæ vocat.

(3) *Græco incerto.*] Inventa est hæc Vita Romæ in vetustissimis Mss. Græciæ Vaticanæ et aliis anonyma; nisi quod in vetustissimo manuscripto Græco Cod. Bibliothec. Cryptæ fer., sub litt. xx, ejusmodi inscriptio reperitur : *Περί τοῦ Κυροῦ Ἐφραμ. ἱε. τοῦ Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου. De Domino Ephræm, forte, Amphiloχίου ἐπισκόπου.*

Habes egregium Ephræm encomium a Gregorio Nysseno Græce conscriptum, Gerardo Vossio interprete, inter Opera Ephræm, et in postrema Nysseni editione : qui testatur, ex variis scriptis Ephræm Vitam ejus se concinasse, et sedulæ instar apis, ex plurimis floribus favam spiritualem confecisse. Metaphrastes quoque vitam Ephræm conscripsit, quam habet Lipomannus tomo V de Vitis sanctorum, et Surius tomo I. De Ephræm quoque Vincentius, in Spec-

C historial. lib. xiv, cap. 86; Antoninus, part. II, tit. ix, cap. 4, § 1 et 2. Petrus episcopus Equilinus in Catalogo sanctorum, lib. III, cap. 70, qui sua desumpserunt ex Vita sancti Basilii per Amphiloχium, quæ in ejus Vita præcedente habes cap. 11.

(4) *Gerardo Vossio.*] Fuit hic doctor Theologus, præpositus Tungrensensis, patria Borchlonius, e comitatu Lossensi, diocesis Leodiensis. Qui multis annis Romæ vixit, et varia Patrum Opera e Græcia in Latinum deduxit. Quorum, qui volet, catalogum reperiet in fine tomi III Operum S. P. N. Ephræm.

(5) *Natus in Edessa.*] Ita etiam Metaphrastes. Sozomenus, libro III, cap. 15, Nisibi natum ait : « ὅς ἐκ Νισιδῆς ὄν, τῶν τῆς ἐπιχρῶσιων τὸ γένος εἶχεν : ἢ Qui Nisibi natus, genus ex illius urbis indigenis duxit. »

(6) *Vitis ascenderet.*] Eandem visionem habes assertore Gregorio Nysseno in encomio sancti Ephræm, et Metaphraste in ejus Vita, et Menologio Græco manuscripto cardinalis Cremonensis, capite ultimo præcedentis Vitæ citato.

(7) *Angelorum agmina.*] Et hujus visionis assertorem habes Nyssenum jam citatum, et Metaphr.

(8) *Vitæ Edessensarum urbis.*] Non ex novitate quadam, sed desiderio invisendi loca sancta, et hauriendi aliquam utilitatem ex consortio sapientum, et eam quoque aliis impartiendi. Nyssenus supra : « ἢ Hiæc vero de causis eo concessit, ut loca ibi sancta inviseret, tum ut sapientem aliquem conveneret verum ac cognitionis ipse fructum vel caperet, vel aliis præberet. » Eo animo Ephræm properasse Edessam, refert etiam Metaphrastes.

(9) *Occurrit mulier.*] Eadem habes apud Gregorium Nyssenum in encomio sancti Ephræm, item apud Metaphrastem.

(10) *Alia meretrix.*] Hanc historiam, opinor, respicit Gregorius Nyssenus in encomio sancti Ephræm,

dum ait : « Ex impudica pudicam, ex lasciva gravem, A in similitudine columbæ tractantis frequentissime perspexisset. » Et sequenti capite scribit Joannes Diaconus : « Hinc est quod consuetudinaliter Spiritus sanctus in specie columbæ super scribentis Gregorii caput depingitur. »

(11) *Immaculatam columbam.*] Idem narrat Gregorius Nyssenus in encomio Ephræm, et habes etiam apud Metaphrastem.

Simile habes in Vita sancti Gregorii apud Joannem Dacorum, libro iv, cap. 69, ubi Petrus Diaconus, qui sancti Gregorii familiarissimus fuit, narrat, quod « super caput (Gregorii) ipse Spiritum sanctum

(12) *Meretricis.*] Idem habes infra, libro v De Vitæ Patrum; apud Pelagium, libello x, n. 24.

(13) *Vel ex solo aspectu.*] Nyssenus, supra : « Aspectusque ejus angelicus sufficiens erat, qui per se absque ulla oratione intuitus ad comiserationem permovebat. »

JANUARIUM V.

VITA SANCTI SIMEONIS (1),

STYLITÆ (2),

AUCTORE ANTONIO (3) EJUS DISCIPULO.

CAPUT PRIMUM. 170 Sanctus Simeon ex utero matris suæ plectus est a Domino, et meditabatur parere et placere illi : erat autem isti pater Susocion (4) nomine, et nutriebatur a parentibus suis. Qui cum factus fuisset annorum tredecim, pascebat oves patris sui; et videns ecclesiam (5), relicto pecoribus, ingressus est, audivitque Apostolum ibi legi. Interrogansque unum seniore, ait : Domine, quid est istud quod legitur? senex respondet ei : Pro substantia animæ ut discat homo timere Deum ex toto corde, et ex tota mente sua (*Luce* x). Dixit beatus Simeon : Quid est timere Deum? Dixit ei senior : Quare me flagitas, fili? Et ille : Quasi Deum, inquit, interrogo te. Ista enim quæ a te audio, discere volo, quia ignarus sum et stultus. Respondit ei senior : Si quis jejunaverit jugiter, et obsecrationes fecerit per momenta, et humiliaverit seipsum omni homini, et non dilexerit aurum, neque parentes, neque vestimenta, neque possessiones, et honorat patrem et matrem, et sacerdotes Dei prosequitur, hic hæreditabit regnum æternum; et qui e contrario ista non custodit, hic hæreditabit tenebras exteriores, quas paravit Deus diabolo et angelis ejus (*Matth.* xxii, xxv). Ista omnia, fili, in monasterio exaggerantur. Audiens hæc beatus Simeon, cecidit ad pedes ejus, dicens : Tu es pater meus et mater mea, et doctor operum bonorum, et dux ad regna cælorum. Tu enim acquisisti animam meam, quæ jam mergebatur in perditionem. Domine reddat tibi vicissitudinem pro anima mea. Ista sunt enim quæ ædificant. Ego autem jam nunc vadam, sicut docuisti, in monasterium, ubi Deus voluerit : et fiat voluntas ejus in me. Dixit illi senior : Fili, priusquam ingrediaris monasterium, audi quæ dico. Tribulationem habiturus es; necesse est enim te servire et vigilare in auditate, et indesinenter sustinere mala : et iterum confortandus es, vas pretiosum Deo.

CAP. II.—Et statim exiens beatus Simon de ecclesia, ibat in monasterium sancti Timothei (6) magnifici viri (7); et prociens ante fores monasterii, jacebat per dies quinque non manducans neque bibens.

Et die quinta egrediens abbas Timotheus, interrogavit eum, dicens : unde es, fili? aut quos parentes habes qui sic afflictus es? aut quod est nomen tuum, ne forte aliquid mali gesseris, aut forsitan servus sis, et dominum tuum fugias? Tunc beatus Simeon cum lacrymis dixit : Nequaquam, domine, sed opto ut sim servus Dei, si ipse voluerit, quia volo servare animam meam perditam. Jube ergo me introire in monasterium, et omnibus deservire; noli me foris diutius dimittere. Tunc apprehensa manu ejus, introduxit eum abbas in monasterium, dicens fratribus : Filioli mei, ecce trado vobis istum fratrem, docete eum canones monasterii. Fecit autem in monasterio quasi menses quatuor, serviens omnibus sine querela, in quibus Psalterium ex integro memorie commendavit, quotidie percipiens cibum divinum. Cibum vero quem simul cum fratribus accipiebat, tacite pauperibus erogabat, non sollicitus de crastino. Fratres ergo ad vesperam, ille vero septimo die cibum sumebat.

CAP. III.—Una autem dierum ingressus ad puteum aquam haurire, sumpsit funem de situla, unde fratres aquam hauriebant, et involvit eum toti corpori suo nudo a renibus usque ad collum; et ingressus, dicit fratribus : Exivi haurire aquam, et non inveni funem in situla. Et illi dixerunt : Tace, frater, ne forte agnoscat abbas, quousque tempus prætereat. Putrefactum est autem corpus ejus de obligatione et asperitate funis, quia **171** secabat eum usque ad ossa; ingressus est enim in carnem ita, ut vix appareret. Quadam autem die exeuntes aliqui de fratribus, invenerunt eum cibum suum dantem pauperibus; et regressi, dixerunt abbati : unde nobis adduxisti hominem istum? Non possumus abstinere sicut ille; de Dominica enim in Dominicam jejunat, cibos quos accipit pauperibus erogat : sed et setor gravissimus egreditur de corpore ejus, ita ut nullus juxta eum stare possit; et cum ambulat, vermes de corpore ejus cadunt, lectusque ejus plenus est vermibus. Tunc exiens abbas invenit sicut illi dixerunt;